



EIROPAS KOMISIJĀ

Baltā grāmata par sportu



Europe Direct dienests jums palīdzēs rast atbildes
uz jautājumiem par Eiropas Savienību

Bezmaksas tālruņa numurs (*):
00 800 6 7 8 9 10 11

(* Daži mobilā tālruņa operatori aizliedz pieeju 00 800 numuriem,
vai arī par šo tālruņa numuru izmantošanu ir jāmaksā.

Liela daļa papildu informācijas par Eiropas Savienību ir pieejama internetā. Tai var piekļūt, izmantojot Europa serveri (<http://europa.eu>).

Kataloga dati ir atrodami šīs publikācijas beigās.

Luksemburga: Eiropas Kopienu Oficiālo publikāciju birojs, 2007. gads.

ISBN 978-92-79-06556-9

© Eiropas Kopienas, 2007. gads.

Pārpublicēšanas gadījumā atsauce uz avotu ir obligāta.

Printed in Belgium

lespiests uz balta, hloru nesaturoša papīra

Saturs

Priekšvārds	04
Ievads	06
Sporta sociālā nozīme	08
Sporta ekonomiskā dimensija	20
Sporta organizēšana	24
Turpmākie pasākumi	34
Secinājumi	37



Priekšvārds

Sporta draugi!

Šī Baltā grāmata ir Komisijas ieguldījums Eiropas debatēs par sporta nozīmi mūsu ikdienā. Šī ir pirmā reize, kad ar sportu saistīti jautājumi ES mērogā tiek aplūkoti tik visaptveroši.

Eiropa ir olimpiskās idejas šūpulis. Sports saista lielāko daļu Eiropas iedzīvotāju un šeit notiek sacensības un praktizē vairumu populārāko starptautisko sporta disciplīnu. Sportam ir būtiska sociālā nozīme, kas papildina Eiropas sporta un ekonomikas aspektus. Tas būtiski sekmē sabiedrības labklājību. Valsts sektors, tostarp Eiropas Savienība, ir lielā mērā atbildīgi par atbalstu sportam. Tas tika atzīts Eiropas augstākajā politiskajā līmenī dažādos politikas paziņojumos, piemēram, 1997. gada Amsterdamas deklarācijā un 2000. gada Nicas deklarācijā.

Pirms piecpadsmit gadiem Eiropas Komisija sāka konkrētu dialogu ar sporta organizācijām, 1991. gadā uzsākot pirmo Eiropas sporta forumu. Kopš tā brīža Komisija tiek aicināta aizvien vairāk iesaistīties šajā jomā Eiropas mērogā. Komisija 2005. gadā, iesaistot sporta kustību un dalībvalstis, izveidoja apspriežu sistēmu "ES un sports – īstenojot ieceres". Saistībā ar šo valdības iestādes un nevalstiskas organizācijas ir lūgušas Komisijai pastiprināti veicināt sportu Eiropā un tā raksturīgās iezīmes ES politikas veidošanā, kā arī nodrošināt lielāku juridisko precizitāti.

Uzskatu, ka iepriekšminēto iemeslu dēļ Komisijai ir īstais brīdis publicēt stratēģisku dokumentu par sportu, lai noteiktu politikas virzienus šajā jomā. Tādēļ esmu uzmanīgi uzklaušījis sporta jomā ieinteresēto personu un dalībvalstu iestāžu viedokļus. Ir notikušas vairākas konferences un ministru sanāksmes. Tādējādi Baltā grāmata ir sagatavota, risinot ilgstošas apspriedes ar oficiālajiem pārstāvjiem sporta jomā.

Baltās grāmatas mērķis ir iesaistīt un tādējādi atbalstīt sportu citās ES politikas jomās un paredzēt nosacījumus labākai sporta pārvaldībai Eiropā, sniedzot norādījumus ES noteikumu piemērošanai. Ņemot vērā pilnvaras, ko Eiropadomes 2007. gada jūnija sanāksmē piešķīra starpvaldību konferencē, lai paredzētu Līgumā noteikumu par sportu, Komisija vajadzības gadījumā var norādīt turpmākus pasākumus saistībā ar jauno Līguma noteikumu.

Esmu pārliecināts, ka šī Baltā grāmata sekmēs sporta vērtību, izstrādājot ES politiku, veicinās izpratni par sporta nozares vajadzībām un specifiku, un tā būs aktīvs un konkrēts devums sporta jomā.

Ar cieņu,

Ján Figel'

Eiropas komisārs, kas atbild par sportu

1. Ievads

"Sports ir daļa no ikviena cilvēka mantojuma, un to nekas nevar aizstāt." (Pjērs de Kubertēns)¹

Sports² ir augošs ekonomisks un sociāls fenomēns, kas ievērojami sekmē Eiropas Savienības stratēģisko mērķu sasniegšanu attiecībā uz solidaritāti un labklājību. Sporta olimpiskais ideāls – miera un savstarpējās sapratnes veicināšana tautu un kultūru vidū, kā arī jauniešu izglītība – ir radies Eiropā, savukārt Starptautiskā olimpiskā komiteja un Eiropas olimpiskās komitejas ir sekmējušas tiekšanos pēc tā.

Sports piesaista Eiropas pilsoņus un lielākā daļa eiropiešu pastāvīgi nodarbojas ar sportu. Tas popularizē tādas nozīmīgas vērtības kā komandas gars, solidaritāte, iecietība un godīga spēle un veicina cilvēka attīstību un pilnveidošanos. Sports sekmē ES pilsoņu aktīvu līdzdalību sabiedriskās norisēs, proti, aktīvu pilsoniskumu. Komisija apzinās sporta nozīmi Eiropas sabiedrībā, īpaši saistībā ar tuvināšanos pilsoņiem un ar jautājumiem, kas viņus skar tieši.

Tomēr Eiropas sabiedrībā sports saskaras ar jauniem pārbaudījumiem un uzdevumiem, piemēram, komerciālu spiedienu, jauno spēlētāju ekspluatāciju, dopingu, rasismu, vardarbību, korupciju un naudas atmazgāšanu.

Ar šo iniciatīvu Komisija pirmo reizi vispusīgi risina sporta jomas jautājumus. Šīs iniciatīvas vispārējais mērķis ir noteikt sporta stratēģiski svarīgo nozīmi Eiropā, rosināt diskusiju par konkrētām problēmām, sekmēt sporta redzamību ES politikas veidošanas jomā un palielināt sabiedrības informētību par šīs sfēras vajadzībām un savdabību. Tās

mērķis ir arī izcelt būtiskus jautājumus, piemēram, ES tiesību aktu piemērošanu sporta jomā un formulēt turpmāko ar sportu saistīto rīcību ES līmenī.

Balto grāmatu nesāk no nekā. Sports ir iekļauts *acquis communautaire* darbības jomā, un Eiropas politika daudzās jomās jau ievērojami un arvien vairāk ietekmē sportu.

Sporta ievērojamā nozīme Eiropas sabiedrībā un tā savdabība tika atzītas Eiropadomes 2000. gada decembra Deklarācijā par vienotas politikas īstenošanas kontekstā aplūkojamo sporta savdabību un sociālo funkciju Eiropā ("Nicas Deklarācija"). Deklarācijā ir uzsvērta sporta organizāciju un dalībvalstu pamatatbildība, kā arī sporta federāciju lielā nozīme sporta vadībā. Turklāt deklarācijā ir uzsvērts, ka sporta organizācijām "saskaņā ar valstu un Kopienas tiesību aktiem" jāpilda ar attiecīgo sporta veidu organizatoriskajiem aspektiem un to popularizēšanu saistīti uzdevumi. Vienlaikus deklarācijā atzīst to, ka "lai gan Kopienai nav tiešu pilnvaru šajā jomā, tai, rīkojoties atbilstoši dažādiem Līguma noteikumiem, jāņem vērā sporta sociālās, izglītības un kultūras funkcijas, kuru dēļ šī joma ir tik īpaša, lai tiktu ievērots un veicināts sporta sociālās nozīmes saglabāšanai vajadzīgais ētikas kodekss un solidaritāte." Eiropas iestādes ir atzinušas to brīvprātīgo struktūru īpašo nozīmi Eiropas sabiedrībā, kas darbojas veselības, izglītības, sociālās integrācijas un kultūras jomā.

Eiropas Parlaments pēdējos gados ir uzmanīgi sekojis un regulāri risinājis dažādas problēmas, kas bija radušās sporta jomā Eiropā.

Izstrādājot Balto grāmatu, Komisija daudzkārt apspriedās ar sportā jomā ieinteresētajām personām par kopīgiem jautājumiem, ka arī rīkoja tiešsaistes apspriešanos. Viņi apliecināja, ka liek lielas cerības uz sporta nozīmīgumu Eiropā un ES rīcību šajā jomā.

Baltā grāmata koncentrējas uz sporta sociālo un ekonomikas dimensiju un organizatoriskajiem jautājumiem Eiropā, kā arī uz turpmākiem pasākumiem, kas saistīti ar šo iniciatīvu. Pjēra de Kubertēna vārdā nosauktajā rīcības plānā apkopoti konkrēti priekšlikumi turpmākai ES rīcībai un iekļauti pasākumi, ko īsteno vai atbalsta Komisija. Komisijas dienestu darba dokumentā ir ietverts priekšlikumu pamatojums un konteksts, kā arī pielikumi pār tādām jomām kā sports un ES konkurences noteikumi, sports un iekšējā tirgus brīvības un par apspriedēm ar ieinteresētajām personām.

¹ Pjērs de Kubertēns (1863–1937) – franču pedagogs un vēsturnieks, jaunāko laiku olimpisko spēļu pamatlicējs.

² Skaidrības un vienkāršības labad Baltajā grāmatā lieto Eiropas Padomes izstrādāto jēdziena "sports" definīciju. "Sports" – visi gadījuma vai organizētie fizisko aktivitāšu veidi, kas vērsti uz fiziskās un garīgās formas uzlabošanu un kas rada sociālās attiecības vai kā dēļ tiek gūti rezultāti visu līmeņu sacensībās.





2. Sporta sociālā nozīme

Sports ir tā cilvēku darbības sfēra, kas īpaši interesē Eiropas Savienības pilsoņus un kam ir lielas iespējas apvienot cilvēkus, t. i., neatkarīgi no vecuma un sociālās izcelsmes. Saskaņā ar 2004. gada novembra Eurobarometer³ aptauju aptuveni 60% Eiropas pilsoņu regulāri nodarbojas ar sportu aptuveni 700 000 klubos vai ārpus tiem. Savukārt šie klubi ir iesaistīti daudzās asociācijās un federācijās. Galvenokārt sporta aktivitātes norisinās amatieru struktūrās. Profesionālais sports kļūst arvien svarīgāks, un tas sekmē arī sporta sociālo nozīmi. Sports ne tikai uzlabo Eiropas pilsoņu veselību, bet arī izglīto, turklāt tam ir liela nozīme sociālajā un kultūras dzīvē, kā arī atpūtā. Sporta sociāla nozīme var stiprināt Eiropas Savienības ārējos sakarus.

2.1 Sabiedrības veselības uzlabošana ar fizisko aktivitāšu palīdzību

Fizisko aktivitāšu trūkums veicina lieko svaru un aptaukošanos, kā arī virkni hronisku slimību, piemēram, sirds un asinsvadu slimības un diabētu, kas savukārt pasliktina dzīves kvalitāti, kaitē cilvēka veselībai un rada slogu veselības aizsardzības budžetam un ekonomikai.

Komisijas Baltajā grāmatā "Eiropas stratēģija attiecībā uz uzturu, lieko svaru un veselības jautājumiem, kas saistīti ar aptaukošanos"⁴ uzsver aktīvas rīcības nozīmīgumu, lai novērstu fiziskās aktivitātes samazināšanos. Abās Baltajās grāmatās ierosinātie pasākumi fizisko aktivitāšu jomā cits citu papildinās.

Sporta kustībai kā veselības veicinātājai ar fiziskām aktivitātēm ir lielāka ietekme nekā jebkurai citai sociālai kustībai. Sports saista cilvēkus, un tam ir pozitīvs tēls. Tomēr atzītālais potenciāls sportam kā veselības veicinātājam ar fiziskām aktivitātēm bieži vien netiek izmantots pilnībā, un tas vēl prasa daudz darba.

Pasaules veselības organizācijas (PVO) iesaka nodarboties ar mērenām fiziskām aktivitātēm (sports un citas aktivitātes) vismaz 30 minūtes dienā pieaugušajiem un 60 minūtes dienā bērniem. Valsts un pašvaldību iestādēm un privātajām organizācijām dalībvalstīs jāsekmē šā mērķa sasniegšana. Saskaņā ar jaunāko pētījumu rezultātiem pietiekami rezultāti šajā jomā nav sasniegti.

(1) Komisija ierosina līdz 2008. gada beigām kopā ar dalībvalstīm izstrādāt jaunas fizisko aktivitāšu pamatnostādnes.

Komisija ieteic dalībvalstīs pastiprināt sadarbību ministriju līmenī starp veselības, izglītības un sporta jomu, lai izstrādātu un ieviestu saskaņotas stratēģijas liekā svara, aptaukošanās un citu veselības risku mazināšanai. Šajā kontekstā Komisija mudina dalībvalstis izvērtēt iespējas, kā veicināt

aktīva dzīves veida koncepciju valstu izglītības un apmācību sistēmās, tostarp skolotāju izglītības jomā.

Turklāt sporta organizācijas tiek rosinātas ņemt vērā to potenciālu veselību veicinošu fizisku aktivitāšu sfērā, veicot attiecīgus pasākumus. Komisija sekmēs informācijas un paraugprakses apmaiņu jo īpaši attiecībā uz jauniešiem, lielāko uzmanību pievēršot tautas sportam.

(2) Komisija atbalstīs ES Veselību veicinošu fizisko aktivitāšu tīklu (HEPA), piemērotos gadījumos mazākus tīklus, kas risina ar konkrētiem aspektiem saistītus jautājumus.

³ Eurobarometer speciālizlaidums (2004). Eiropas Savienības pilsoņi un sports.

⁴ COM (2007) 279, galīgā redakcija, 30.5.2007.

(3) Komisija izvirzīs veselību veicinošas fiziskās aktivitātes par prioritāti tās pasākumos, kas attiecas uz sportu, un mēģinās pienācīgi ņemt vērā minēto prioritāti attiecīgajos finanšu instrumentos, tostarp:

- 7. pamatprogrammā pētniecības un tehnoloģiju attīstības jomā (ar dzīves veidu saistītie veselības aspekti);
- Sabiedrības veselības aizsardzības programmā 2007.–2013. gadam;
- programmās "Jaunatne" un "Pilsoniskums" (sadarbība starp sporta organizācijām, skolām, pilsonisko sabiedrību, vecākiem un citiem partneriem vietējā līmenī);
- Mūžizglītības programmā (skolotāju izglītošana un sadarbība starp skolām).

2.2 Spēku apvienošana dopinga apkarošanas jomā

Dopings apdraud sportu visā pasaulē, arī Eiropā. Tas ir pretrunā atklātu un godīgu sacensību principam. Dopings kavē sporta attīstību kopumā, pakļaujot profesionālos sportistus nevajadzīgam spiedienam. Tas būtiski ietekmē sporta tēlu un nopietni kaitē cilvēka veselībai. Eiropas līmenī cīņā pret dopingu jāņem vērā gan tiesībsardzības, gan veselības, gan profilakses aspekti.

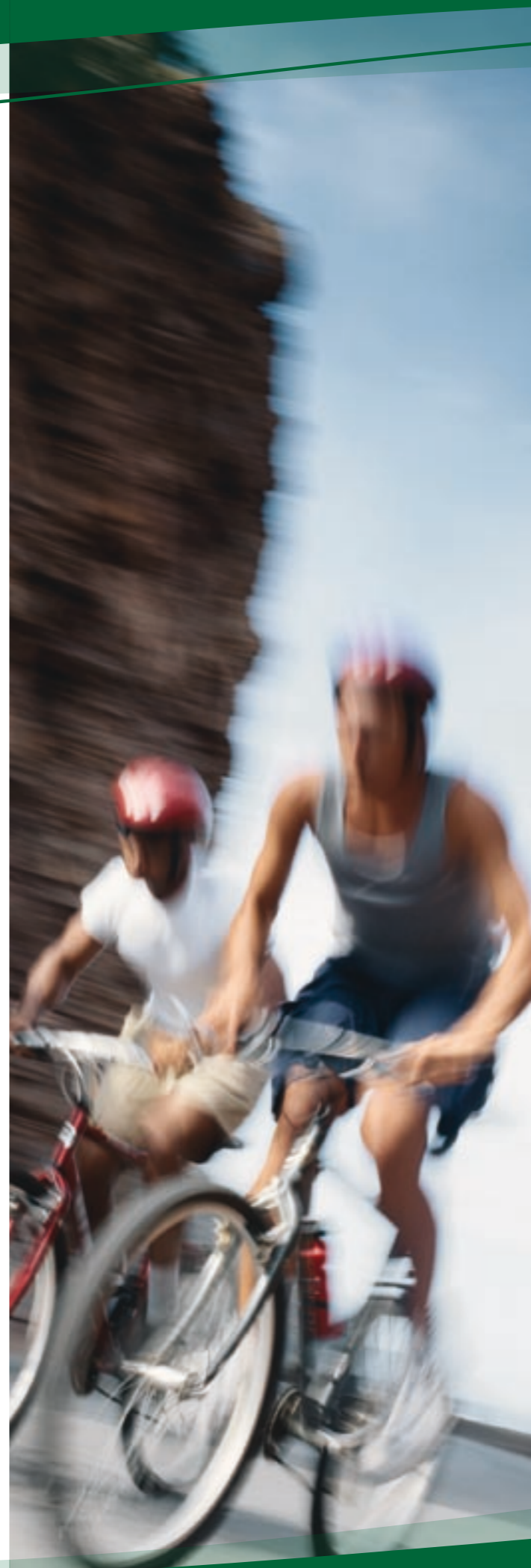
(4) Lai laikus un droši apmainītos ar informāciju par jaunajām dopinga vielām un paņēmieniem, var izvērst sadarbību starp dalībvalstu tiesībsardzības iestādēm (robežsardze, valsts un pašvaldību policija, muiža utt.), Pasaules antidopinga aģentūras sertificētajām laboratorijām un Interpolu. ES var atbalstīt šādus centienus ar apmācību kursiem un sakaru dibināšanu starp tiesībsardzības iestāžu darbinieku apmācību centriem.

Komisija iesaka apkarot tirdzniecību ar neatļautajām dopinga vielām visā ES tādā pašā veidā, kādā tiek apkarota neatļauto narkotisko vielu tirdzniecība.

Komisija aicina visas par sabiedrības veselību atbildīgās iestādes ņemt vērā dopinga izraisīto kaitējumu cilvēka veselībai. Komisijas dienesti mudina sporta organizācijas izstrādāt paraugprakses noteikumus, lai nodrošinātu jauno sportistu labāku informētību un izglītību par dopinga vielām un šīs vielas saturošām recepšu zālēm, kā arī par attiecīgo vielu ietekmi uz veselību.

ES nāktu par labu koordinēta pieeja cīņā pret dopingu, proti, kopīgas nostājas formulēšana Eiropas Padomē, Pasaules antidopinga aģentūrā un UNESCO, kā arī ar informācijas un paraugprakses apmaiņu starp valdībām, valstu antidopinga organizācijām un laboratorijām. Īpaši svarīgi šajā ziņā ir dalībvalstīs atbilstīgi īstenot UNESCO Konvenciju pret dopingu sportā.

(5) Komisija atbalstīs, piemēram, dalībvalstu antidopinga organizāciju tīklu.



2.3 Sporta nozīmes veicināšana izglītības un apmācību jomā

Sports oficiālajā un neoficiālajā izglītībā stiprina cilvēkkapitālu Eiropā. Vērtības, ko iegūstam sportojot, vairo zināšanas, motivāciju, iemaņas un neatlaidību. Laiks, kas tiek veltīts sportam skolās un augstskolās, nāk par labu veselībai un izglītībai, šādi ieguvumi jāatbalsta arī turpmāk.

Pamatojoties uz Eiropas Gadā – Izglītība caur sportu (2004) iegūto pieredzi, Komisija atbalsta sportu un fiziskās aktivitātes ar dažādām politikas iniciatīvām izglītības un apmācību jomā, tostarp attīstot sociālās un pilsoniskās prasmes saskaņā ar 2006. gada lēmumu par pamatprasmēm mūžizglītībā⁵.

(6) Sportu un fiziskās aktivitātes var veicināt ar mūžizglītības programmu. Tādējādi sekmēt izglītības iespēju izmantošanu sportojot ir prioritāte skolu partnerībām (programma Comenius), strukturētajām rīcībām profesionālās izglītības un apmācību jomā (programma Leonardo da Vinci), tematiskajiem tīkliem un mobilitāti augstākās izglītības jomā (programma Erasmus), kā arī daudzpusējiem projektiem pieaugušo apmācību jomā (programma Grundtvig).

⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes lēmums par pamatprasmēm mūžizglītībā (Oficiālais Vēstnesis, L 394, 30.12.2006.).

(7) Sporta nozarē var saņemt atbalstu, piesakoties individuāliem uzaicinājumiem iesniegt priekšlikumus attiecībā uz Eiropas Kvalifikācijas ietvara (EQF) un Eiropas Kredītpunktu sistēmas profesionālajai izglītībai un apmācībām (ECVET) īstenošanu. Sporta nozare piedalījās Eiropas Kvalifikācijas ietvara izstrādē, turklāt to izvēlējās finanšu atbalstam 2007./2008. gadā. Ņemot vērā sporta nozares pārstāvju profesionālās mobilitātes ātrumu un neskarot Direktīvu 2005/36/EK par profesionālo kvalifikāciju atzīšanu, sportu var noteikt par eksperimentālo nozari ECVET ieviešanai, lai uzlabotu valstu prasmju un kvalifikāciju sistēmu pārredzamību.

(8) Komisija piešķirs Eiropas zīmi skolām, kas aktīvi atbalsta un popularizē fiziskās aktivitātes skolu vidē.

Lai nodrošinātu profesionālo sportistu reintegrāciju darba tirgū pēc aktīvās sporta dzīves, Komisija uzsver, ka jau pirmsākumos ir jāpievērš īpaša uzmanība jauno sportistu divējādai profesionālai sagatavošanai un jāveido kvalitatīvi vietējie apmācību centri, kas atbilstu sportistu garīgajām, izglītības un profesionālajām interesēm.

Komisija ir uzsākusi pētījumu par jauno sportistu apmācībām Eiropā, kura rezultāti varētu izmantot iepriekš minētajās politikas koncepcijās un programmās.

Ieguldījumi jaunu, apdāvinātu sportistu apmācībās un pienācīgu apstākļu veicināšana ir izšķirīgi noturīgi sporta attīstībai visos līmeņos. Komisija uzsver, ka jaunu, apdāvinātu sportistu apmācību sistēmām jābūt atvērtām visiem, nediskriminējot ES pilsoņus valsts piederības dēļ.

(9) Noteikumus, kas paredz to, ka komandām jāuzņem noteikts vietējo sportistu skaits, var pieņemt kā saderīgus ar Līguma noteikumiem par personu brīvu kustību, ja tie neizraisa tiešu diskrimināciju valsts piederības dēļ un ja iespējamā netiešā diskriminācija var tikt pamatota ar izvirzīto likumīgo mērķi, piemēram, stiprināt un aizsargāt jaunu, apdāvinātu sportistu apmācības un attīstību. Pašreiz veiktajā pētījumā par jauno sportistu apmācībām Eiropā iegūs vērtīgus datus, kas noderēs šai analīzei.

2.4 Brīvprātīgo kustības un aktīva pilsoniskuma veicināšana ar sportu

Dalība komandā, tādi principi kā godīga spēle, spēles noteikumu ievērošana, cieņa pret pārējiem, solidaritāte un disciplīna, kā arī amatieru sporta organizēšana, pamatojoties uz bezpeļņas klubiem un brīvprātīgo iniciatīvām, stiprina aktīvu pilsoniskumu. Brīvprātīgo darbība sporta organizācijās sniedz daudzas iespējas neformālās izglītības jomā, kas ir jāatzīst un jāveicina. Turklāt sports paver vilinošas iespējas jauniešiem iekļauties un iesaistīties sabiedrībā, un tas var atturēt cilvēkus no likumpārkāpumiem.

Tomēr sportā iezīmējas jaunas tendences, īpaši jauniešu vidū. Jaunieši dod priekšroku individuālajām, nevis organizētām komandas nodarbībām, tādējādi amatieru sporta klubos kļūst mazāk brīvprātīgo.

(10) Komisija kopā ar dalībvalstīm noteiks galvenās problēmas, ar ko saskaras bezpeļņas organizācijas, kā arī pakalpojumu veidus, kurus sniedz šīs organizācijas.

(11) Komisija atbalstīs tautas sportu ar programmu "Eiropa pilsoņiem".

(12) Komisija ierosinās veicināt jauniešu brīvprātīgo kustību sportā ar programmu "Jaunatne darbībā", piemēram, tādās sfērās kā jauniešu apmaiņa un brīvprātīgs darbs sporta pasākumos.

(13) Komisija izstrādās tālāk informācijas un paraugprakses apmaiņu par brīvprātīgo iesaisti sportā, piedaloties dalībvalstīm, sporta organizācijām un vietējās iestādēm.

(14) Lai labāk saprastu konkrētās brīvprātīgo prasības un vajadzības sporta nozarē (valsts un Eiropas politikas veidošanā), Komisija uzsāks pētījumu par brīvprātīgo kustību sportā.





2.5 Sporta potenciāla izmantošana attiecībā uz sociālo iekļaušanu, integrāciju un vienādām iespējām

Sports daudz dod ekonomiskajai un sociālajai kohēzijai un integrētākai sabiedrībai. Visiem iedzīvotājiem vajadzīga iespēja nodarboties ar sportu. Tāpēc jārisina jautājumi, kas saistīti ar mazāk pārstāvētu iedzīvotāju grupu konkrētajām vajadzībām un situāciju, kā arī jāņem vērā sporta īpašā loma jauniešu, invalīdu un mazāk nodrošinātu cilvēku dzīvē. Sports var veicināt migrantu un cittauniešu integrāciju sabiedrībā, kā arī atbalstīt starpkultūru dialogu.

Sports sekmē kopējo piederības un līdzdalības izjūtu, un tāpēc tas ir nozīmīgs migrantu integrācijas līdzeklis. Šajā kontekstā, lai imigranti un vietējie iedzīvotāji labvēlīgā gaisotnē varētu sazināties, ir jāveicina sporta telpu pieejamība un jāatbalsta ar sportu saistītās aktivitātes.

Komisija uzskata, ka sportu var labāk izmantot kā sociālās integrācijas līdzekli Eiropas Savienības un dalībvalstu politikā, pasākumos un programmās. Šajā sakarā var minēt sporta ieguldījumu darba vietu radīšanā un ekonomikas izaugsmē, ekonomikas atveseļošanā jo īpaši nelabvēlīgajos reģionos. Bezpeļņas sporta aktivitātes sekmē sociālo kohēziju un neaizsargātu iedzīvotāju grupu sociālo integrāciju, tāpēc šīs aktivitātes var uzskatīt par vispārējas nozīmes sociāliem pakalpojumiem.

Atklātajā koordinācijas metodē sociālās aizsardzības un integrācijas jomā sports joprojām būs līdzeklis un rādītājs. Pētījumos, semināros, konferencēs, politikas priekšlikumos un rīcības plānos sporta pieejamība un/vai piederība sociālajām sporta struktūrām būs pamatelements sociālās atstumtības analīzei.

(15) Komisija ieteiks dalībvalstīm atbalstīt pasākumus programmā "PROGRESS", kā arī tādās programmās kā "Mūžizglītība", "Jaunatne darbībā" un "Eiropa pilsoņiem", kas veicina sociālo integrāciju ar sportu un apkaro diskrimināciju sportā. Kohēzijas politikā dalībvalstīm jāņem vērā sporta nozīme sociālās iekļaušanas, integrācijas un vienādu iespēju jomā, plānojot Eiropas Sociālā fonda un Eiropas Reģionālās attīstības fonda līdzekļu sadali. Turklāt Komisija aicina dalībvalstis atbalstīt pasākumus, ko finansē no Eiropas Integrācijas fonda līdzekļiem.

Komisija mudina dalībvalstis un sporta organizācijas pielāgot sporta infrastruktūru, ņemot vērā invalīdu vajadzības. Dalībvalstīm un vietējām iestādēm ir jānodrošina, lai sacensību un treniņu vietas būtu pieejamas invalīdiem. Ir jāpieņem īpaši kritēji, lai visiem skolēniem, jo īpaši bērniem invalīdiem, būtu vienādi iespējams sportot. Tiks veicinātās nodarbību vadītāju, brīvprātīgo, sporta klubu un organizāciju personāla apmācības par apiešanos ar invalīdiem. Apspriežoties ar ieinteresētajām personām, Komisija pievērs īpašu uzmanību tam, lai uzturētu dialogu ar sportistiem invalīdiem.

(16) Komisija Rīcības plānā par Eiropas Savienības stratēģiju jautājumos, kas ir saistīti invalīdiem, ņems vērā sporta nozīmi invalīdiem un atbalstīs dalībvalstu pasākumus šajā jomā.

(17) Komisija Ceļvedī par sieviešu un vīriešu līdztiesību 2006.–2010. gadam rosina ievērot dzimumu līdztiesības aspektus visās ar sportu saistītajās aktivitātēs, īpaši koncentrējoties uz imigrantu un etnisko minoritāšu grupām piederīgu sieviešu iespējām nodarboties ar sportu, sieviešu iespējām ieņemt tādus amatus sportā, kas saistīti ar lēmumu pieņemšanu, kā arī uz informāciju par sieviešu sportu plašsaziņas līdzekļos.

2.6 Rasisma un vardarbības novēršanas un apkarošanas pastiprināšana

Vardarbība sporta pasākumos, īpaši futbola stadionos, joprojām ir liela problēma, kas var izpausties vairākos veidos. Vardarbības izpausmes arvien biežāk manāmas arī ārpus stadioniem, tostarp pilsētu ielās. Komisija ir apņēmusies atbalstīt šādu starpgadījumu profilaksi, popularizējot un veicinot dialogu ar dalībvalstīm, starptautiskām organizācijām (piemēram, Eiropas Padomi), sporta organizācijām, tiesībsargsardzības iestādēm un citām ieinteresētajām personām (piemēram, līdzjutēju organizācijām un vietējām iestādēm). Tiesībsargsardzības iestādes vienas pašas nevar novērst cēloņus, kas ir pamatā vardarbībai sportā.

Turklāt Komisija rosina paraugprakses un operatīvās informācijas apmaiņu starp policijas dienestiem un/ vai sporta iestādēm par potenciālajiem huligāniem līdzjutēju vidū. Īpaša vērība tiks veltīta policijas apmācībām pūļa savaldīšanā un cīņā ar huligānismu.

Sports skar visus pilsoņus neatkarīgi no dzimuma, rases, vecuma, invaliditātes, reliģijas un pārliecības, seksuālās orientācijas un sociāla vai ekonomiska stāvokļa. Komisija ir atkārtoti nosodījusi visas rasisma un ksenofobijas izpausmes, kas nav savienojamas ar ES vērtībām.

(18) Attiecībā uz rasistisku un ksenofobisku izturēšanos Komisija joprojām veicinās dialogu un paraugprakses apmaiņu, izmantojot pašreizējas programmās, piemēram, programmu "Futbols pret rasismu Eiropā" (FARE).

Komisija iesaka sporta federācijām, pamatojoties uz pašreizējām iniciatīvām, ieviest risinājumus rasistiskas uzvedības novēršanai spēļu laikā. Tā iesaka arī pieņemt stingrākus noteikumus par diskrimināciju klubu licencēšanas sistēmās (skatīt 4.7. punktu).

(19) Saskaņā ar valstu un ES piemērojamajiem noteikumiem veicināt operatīvās informācijas, zinātnības un pieredzes apmaiņu attiecībā uz vardarbīgu un rasistisku starpgadījumu profilaksi starp tiesībsardzības dienestiem un sporta organizācijām.

(20) Analizēt iespējas izstrādāt jaunus tiesību aktus un citus ES mēroga standartus, lai novērstu sabiedriskas nekārtības sporta pasākumos.

(21) Sekmēt daudzdisciplināru pieeju antisociālas uzvedības novēršanā, īpašu uzmanību pievēršot sociālajai izglītībai, piemēram, līdzjutēju sagatavošanai (pastāvīgs darbs ar līdzjutējiem pozitīvas un nevardarbīgas attieksmes izkopšanai).

(22) Stiprināt regulāru un strukturētu sadarbību starp tiesībsardzības dienestiem, sporta organizācijām un citām ieinteresētajām personām.

(23) Veicināt programmu izmantošanu, lai sekmētu profilaksi un cīņu pret vardarbību un rasismu sportā: "Jaunatne darbībā", "Eiropa pilsoņiem", "DAPHNE III", "Pamattiesības un pilsonība" un "Noziedzības profilakse un apkarošana".

(24) Organizēt augsta līmeņa konferenci, lai ar ieinteresētajām personām apspriestu pasākumus vardarbības un rasisma profilaksei un apkarošanai sporta sacīkstēs.

2.7 Mūsu vērtību popularizēšana citās pasaules valstīs

Sportam var būt liela nozīme dažādās ES ārējo attiecību jomās, piemēram, sports var būt komponents ārējās palīdzības programmās vai dialogā ar partnervalstīm un ES diplomātijā.

Veicot konkrētus pasākumus, sports var kļūt par līdzekli, ar ko veicināt izglītību, veselību, starpkultūru dialogu, attīstību un mieru.

(25) Komisija atbalstīs sporta izmantošanu kā attīstības politikas instrumentu. Tā jo īpaši:

- veicinās sporta izglītību un fiziskās nodarbības kā svarīgu kvalitatīvas izglītības komponentu un kā iespēju vairo patiku pret skolu un uzlabot apmeklējumu;
- vērsīs pasākumus uz sporta izglītības un fizisko nodarbību pieejamības vairošanu meitenēm un sievietēm, lai celtu viņu pašapziņu, uzlabotu sociālo integrāciju, pārvarētu aizspriedumus, veicinātu veselīgu dzīves veidu un sieviešu piekļuvi izglītībai;
- atbalstīs veselības veicināšanu ar sportu un informatīvas kampaņas par to.



Attiecībā uz sportu attīstības politikā ES centīsies radīt sinerģijas ar pasreizējām Apvienoto Nāciju Organizācijas programmām, dalībvalstīm, vietējām iestādēm un privātajām struktūrām. Tā īsteno papildu vai novatoriskas darbības saistībā ar pašreizējām programmām un pasākumiem. Kā piemēru šajā sakarā var minēt Komisijas un FIFA 2006. gadā parakstīto saprašanās memorandu, lai veicinātu futbolu kā attīstības dzinēj spēku Āfrikas, Karību jūras un Klusā okeāna reģiona valstīs.

(26) Attiecīgos gadījumos politiskajā dialogā un sadarbībā ar partnervalstīm ES iekļaus tādus ar sportu saistītus jautājumus ka spēlētāju pāreja, jauno spēlētāju ekspluatācija, dopings, naudas atmazgāšana sportā, drošība lielos starptautiskos sporta pasākumos.

Paātrinot vīzu un imigrācijas procedūras īpaši profesionāliem sportistiem no valstīm, kas nav ES dalībvalstis, iespējams būtiski spodrināt ES tēlu

starptautiskā līmenī. Papildus patlaban noritošajam vienošanās procesam par atvieglotu vīzu režīmu ar trešām valstīm un vīzu režīma konsolidāciju attiecībā uz olimpiskās delegācijas locekļiem olimpiskajās spēles, ES ir jāizstrādā (pagaidu) atļauju mehānismi sportistiem no trešām valstīm.

Komisija pievērsīs īpašu uzmanību sporta nozarei:

(27) Īstenojot nesenu iesniegto paziņojumu par cirkulāro migrāciju un mobilitātes partnerībām starp Eiropas Savienību un trešām valstīm un

(28) izstrādājot saskaņotas shēmas atļauju izsniegšanai dažādām trešo valstu rezidentu kategorijām ekonomiskos nolūkos (pamatojoties uz 2005. gada Legālās migrācijas politikas plānu).

2.8 Atbalsts noturīgai attīstībai

Sporta aktivitātes, sporta aprīkojums un sporta pasākumi ievērojama ietekmē vidi. Tāpēc ir svarīgi veicināt videi nekaitīgu sporta pārvaldību, kurā, organizējot valsts iepirkumu, inter alia, ņemtu vērā ar vidi saistītos apsvērumus, siltumnīcefekta gāzu emisijas, energoefektivitāti, atkritumu apsaimniekošanu, augsnes un ūdeņu attīrīšanu. Eiropas sporta organizācijām un sporta pasākumu rīkotājiem jāizvirza mērķi vides jomā, lai to darbība būtu videi nekaitīga. Palielinot savu uzticamību vides jautājumos, atbildīgās organizācijas var rēķināties ar konkrētām priekšrocībām, kad tās piesakās sporta pasākumu rīkošanai, kā arī ekonomiskas priekšrocības, kas saistītas ar lietderīgāku dabas resursu izmantošanu.

(29) Komisija strukturētā dialogā ar vadošajām starptautiskajām un Eiropas sporta organizācijām un citām sporta jomā ieinteresētajām personām aicinās šīs organizācijas un to locekļus piedalīties Vides vadības un audita sistēmā (EMAS) un Kopienas ekomarķējuma piešķiršanas sistēmā, kā arī popularizēt šo sistēmu lielos sporta pasākumos.

(30) Komisija politiskajā dialogā ar dalībvalstīm un citām ieinteresētajām personām veicinās ar vidi saistītu apsvērumu ievērošanu valsts iepirkuma jomā.

(31) Ar vadlīnijām, kas izstrādātas sadarbībā ar attiecīgajām ieinteresētajām personām (politikas veidotājiem, MVU, vietējām kopienām), Komisija informēs par partnerības nepieciešamību reģionālajā līmenī, organizējot videi nekaitīgus sporta pasākumus.

(32) Komisija ņems vērā sportu kā daļu no programmas "LIFE+" sadaļas "Informācija un komunikācija".





3. Sporta ekonomiskā dimensija

Sports ir dinamiska un strauji augoša nozare, kuras makroekonomiskā ietekme nav pietiekami novērtēta. Vēl jo vairāk šī nozare var veicināt Lisabonas programmas mērķu sasniegšanu izaugsmes un darba vietu radīšanas jomā, kā arī sekmēt vietējo un reģionālo attīstību, pilsētu atjaunošanu un lauku attīstību. Sportam ir sinerģijas ar tūrismu, turklāt tas var veicināt infrastruktūras modernizāciju un jaunu partnerattiecību veidošanos sporta un atpūtas objektu finansēšanas jomā.

Lai gan vispār trūkst pareizu un salīdzināmu datu par sporta nozares ekonomisko nozīmi, tā svarīgums ir apstiprinājies nacionālo kontu pētījumos un analizē, kā arī pētījumos par lielu sporta pasākumu rentabilitāti un mazas fiziskās aktivitātes izmaksām (tostarp iedzīvotāju novecošanas jomā). Saskaņā ar pētījumu, ko 2006. gadā veica Austrijas prezidentūras laikā, sports plašā nozīmē 2004. gadā radīja pievienoto vērtību 407 miljardu euro apmērā, t. i., 3,7% no kopējā Eiropas

Savienības IKP, turklāt sporta nozarē tika nodarbināti 15 miljoni cilvēku, proti, 5,4% strādājošo⁶. Šis sporta nozares ieguldījums ir jāveicina ES politikas jomās.

Sporta ekonomiskā vērtība arvien vairāk ir saistīta ar intelektuālā īpašuma tiesībām. Šīs tiesības attiecas uz autortiesībām, reklāmu, preču zīmēm un sportista tēla un translācijas tiesībām. Nozarē, kas ir dinamiska un pakļauta arvien lielākai globalizācijai, par pamatfaktoru veselīgai ekonomikai kļūst intelektuālā īpašuma tiesību piemērošana visā pasaulē. Svarīgi arī, lai iedzīvotājiem tiktu garantēta iespēja sporta pasākumu pārrobežu pieejamība no liela attāluma visā Eiropas Savienībā.

Neatkarīgi no vispārējās sporta ekonomiskās nozīmes lielākā daļa sporta aktivitāšu notiek bezpeļņas struktūrās; daudzas no tām ir atkarīgas no valsts atbalsta, kas visiem pilsoņiem nodrošinātu piekļuvi sportam.

3.1 Virzībā uz pierādījumiem balstītu sporta politiku

Politisko pasākumu ieviešanu un labāku sadarbību sporta jomā ES līmenī jāsekmē, izmantojot pilnīgas zināšanas. Ir jāuzlabo datu kvalitāte un salīdzināmība, lai būtu iespējama labāka stratēģiska plānošana un politikas veidošana sporta jomā.

Valstiskās un nevalstiskās organizācijas ir vairākkārt aicinājušas Komisiju izstrādāt sporta definīciju statistikas vajadzībām Eiropā un koordinēt centienus, lai, pamatojoties uz tiem, iegūtu statistikas datus sporta jomā.

(33) Komisija ciešā sadarbībā ar dalībvalstīm mēģinās izstrādāt tādu Eiropas statistikas metodi sporta ekonomiskās ietekmes novērtēšanai, ko varētu izmantot par pamatu dalībvalstu statistikas sistēmās, tādējādi laikus izveidojot Eiropas satelītkontu attiecībā uz sportu.

(34) Turklāt ir jāveic regulāri apsekojumi sporta jomā (piemēram, Eurobarometer aptaujas), jo īpaši lai iegūtu neekonomiska rakstura informāciju, ko attiecībā uz sportu nespēj piedāvāt valstu statistikas sistēmas (piemēram, iesaistīšanās rādītāji, dati par brīvprātīgo kustību utt.).

(35) Komisija uzsāks pētījumu, lai novērtētu tiešu (IKP, izaugsmes un nodarbinātības ziņā) un netiešu (izglītības, reģionālās attīstības un ES tēla spodrināšanas ziņā) sporta nozares ieguldījumu Lisabonas stratēģijas īstenošanā.

⁶ D. Dimitrov/C. Helmenstein/A. Kleissner/B. Moser/J. Schindler: Die makroökonomischen Effekte des Sports in Europa [Sporta makroekonomiskā ietekme Eiropā], pēc Federālās kancelejas pasūtījuma veiktais pētījums, sporta nozare, Vīne, 2006. gads.



(36) Komisija organizēs paraugprakses apmaiņu starp dalībvalstīm un sporta federācijām attiecībā uz lielu sporta pasākumu organizēšanu, lai veicinātu noturīgu ekonomisko izaugsmi, konkurētspēju un nodarbinātību.

3.2 Stabilāka valsts un pašvaldību atbalsta nodrošināšana sporta jomā

Sporta organizācijām ir vairāki ienākumu avoti, tostarp klubu maksas un biļešu pārdošana, reklāma un sponsorēšana, translācijas tiesības, ienākumu pārdale sporta federāciju līmenī, tirdzniecības veicināšanas metodes, valsts atbalsts utt. Dažām sporta organizācijām ir ievērojami pieejamāki privātu finansēšanas avotu resursi nekā citām, tomēr dažkārt pārdalīšanas mehānismi darbojas labi. Tautas sports, vienādas tiesības un brīva piekļuve sporta aktivitātēm nodrošināma

vienīgi ar ievērojamu valsts iesaistīšanos. Komisija apzinās valsts atbalsta svarīgumu tautas sporta un visiem pieejama sporta jomā un atbalsta šo palīdzību, ja vien tā ir saskaņā ar Kopienas tiesību aktiem.

Daudzās dalībvalstīs sportu daļēji finansē no nodokļu vai citiem maksājumiem no valsts pārvaldītājām vai valsts licencētajām azartspēlēm vai loterijām. Komisija aicina dalībvalstis apsvērt iespējas noturīga finansēšanas modeļa saglabāšanai un izstrādei, kas sporta organizācijām nodrošinātu ilgstošu atbalstu.

(37) Kā ieguldījumu sporta finansēšanas iespēju izpētē, Komisija veiks neatkarīgu pētījumu par tautas sporta un visiem pieejama sporta finansēšanu dalībvalstīs no valsts un pašvaldību, kā arī privātiem finansēšanas avotiem un par pašreizējām pārmaiņām šajā sfērā.

Netiešo nodokļu jomā Eiropas Savienības PVN tiesību normas ir noteiktas Padomes Direktīvā 2006/112/EK, kuras mērķis ir nodrošināt to, lai atsevišķu dalībvalstu tiesību akti PVN jomā netraucētu konkurenci un neierobežotu preču un pakalpojumu brīvu apriti. Direktīvā dalībvalstīm paredzēta iespēja atbrīvot dažus ar sportu saistītus pakalpojumus no nodokļa un atsevišķos gadījumos, kur atbrīvojums nav piemērojams, iespēju piemērot samazinātas likmes.

(38) Ņemot vērā sporta ievērojamo sociālo nozīmi un tā piesaisti vietai, Komisija sporta jomā aizstāvēs pašreizējo samazinātu PVN likmju iespēju saglabāšanu.

4. Sporta organizēšana

Politiskajās debatēs par sportu Eiropā piešķir lielu nozīmi tā dēvētajam Eiropas sporta modelim. Komisija uzskata, ka ir jāveicina zināmas Eiropas sporta vērtības un tradīcijas. Tomēr, ņemot vērā Eiropas sporta struktūru daudzveidību un sarežģītību, tā uzskata, ka nav reāli panākt vienotu sporta organizēšanas modeli Eiropā. Vēl jo vairāk ekonomiskās un sociālās attīstības tendences – aizvien lielāka komercializācija, problēmas publisko finanšu jomā, lielāks dalībnieku skaits un niecīgs brīvprātīgo darbinieku skaita pieaugums – vairākumā dalībvalstu attiecībā uz sporta organizēšanu Eiropā izraisa jaunas problēmas. Jaunu ieinteresēto personu rašanās (dalībnieki ārpus organizētām disciplīnām, profesionālie sporta klubi utt.) izvirza jaunus jautājumus attiecībā uz pārvaldību, demokrātiju un interešu pārstāvību sporta kustībā.

Komisija var veicināt paraugprakses apmaiņu sporta pārvaldības jomā. Turklāt tā var atbalstīt kopīgu principu izstrādi labas sporta pārvaldības jomā, piemēram, pārredzamībai, demokrātijai, pārskatatbildībai un ieinteresēto personu pārstāvībai (asociācijas, federācijas, spēlētāji, klubi, līgas, līdzjutēji utt.). Izstrādājot šos principus, Komisija

pamatosies uz iepriekšējo darbu⁷. Jāpievērš uzmanība sieviešu pārstāvībai pārvaldības un vadības amatos.

Komisija atzīst sporta organizāciju un reprezentatīvu struktūru (piemēram, līgu) autonomiju un uzskata, ka pārvaldībai šajā jomā jābūt sporta vadības struktūru un zināmā mērā dalībvalstu un sociālo partneru pārziņā. Taču dialogā ar sporta organizācijām Komisija ir pievērsusi uzmanību vairākām jomām, kas ir izvērtētas turpmāk. Komisija uzskata, ka lielāko daļu problēmu var atrisināt pašpārvaldes ceļā, ievērojot labas pārvaldības principus un ES tiesību aktus. Turklāt vajadzības gadījumā tā ir gatava uzņemties veicinātājas lomu vai arī veikt attiecīgus pasākumus.

⁷ Piemēram, FIA un EOC 2001. gadā organizētā konference "Spēles noteikumi" un 2006. gadā veiktais Neatkarīgais Eiropas sporta pārskats (European Sport Review).

4.1 Sporta savdabība

Sporta aktivitātes ir ES tiesību aktu piemērošanas jomā. Tas ir sīki paskaidrots Komisijas dienestu darba dokumentā un tā pielikumos. Ja tiek veikta saimnieciska darbība, uz sporta jomu attiecas konkurences tiesību akti un iekšējā tirgus noteikumi. Uz sportu attiecas citi svarīgi ES tiesību aktu aspekti, piemēram, diskriminācijas aizliegums valsts piederības dēļ, noteikumi par ES pilsonību un vīriešu un sieviešu līdztiesību nodarbinātības jomā.

Vienlaikus sportam ir konkrētas raksturīgas pazīmes, ko bieži dēvē par "sporta savdabību". Eiropas sporta savdabību var analizēt no diviem skatupunktiem:

- attiecībā uz sporta aktivitāšu un noteikumu savdabību, piemēram, atsevišķas sacensības vīriešiem un sievietēm, sacensību dalībnieku skaita ierobežojumi vai nepieciešamība nodrošināt nenoteiktību attiecībā uz sacensību rezultātiem, lai saglabātu sāncensības līdzsvaru starp klubiem, kas piedalās vienās un tajās pašās sacensībās;

- attiecībā uz sporta struktūras savdabību, tostarp sporta organizāciju autonomiju un daudzveidību, sacensību piramīdas struktūru, sākot no tautas sporta līmeņa un beidzot ar profesionālo sportu, solidaritātes mehānismiem dažādu jomu un dalībnieku starpā, sporta pasākumu rīkošanu vietējā līmenī un vienas federācijas principu katrā sporta veidā.

Eiropas Tiesu judikatūra un Eiropas Komisijas lēmumi apstiprina faktu, ka sporta savdabība ir atzīta un tiek ņemta vērā. Turklāt minētie akti sniedz vadlīnijas ES tiesību aktu piemērošanai attiecībā uz sportu. Atbilstoši judikatūrai joprojām tiks atzīta sporta savdabība, tomēr to nevar iztulkot tā, lai pamatotu vispārēju atbrīvojumu no ES tiesību aktu piemērošanas.

Komisijas dienestu darba dokumentā un tā pielikumos ir sīki paskaidrots, ka pastāv organizatoriski noteikumi sporta jomā, kas, pamatojoties uz likumīgiem mērķiem, visticamāk nepārkāpj EK līguma pretmonopolu noteikumus, ja to pret konkurenci vērsta ietekme (ja tāda vispār pastāv) ir neatņemama un samērīga ar izvirzītajiem mērķiem. Šādu noteikumu piemēri ir "spēles noteikumi" (piemēram, noteikumi, kas reglamentē spēļu ilgumu un laukuma spēlētāju skaitu), noteikumi par atlases kritērijiem sporta sacensībām, mājas/izbraukuma spēles noteikumi, noteikumi, kas liedz iegūt īpašumā vairākus klubus attiecīgajās klubu sacensībās, noteikumi par valstsvienību sastāvu, antidopinga noteikumi un noteikumi par spēlētāju pārejas periodiem.

Tomēr, ņemot vērā sporta regulatīvo aspektu, novērtēt, vai konkrēts sporta noteikums ir saderīgs ar ES konkurences tiesībām, var, katru gadījumu izskatot atsevišķi, kā nesen apstiprināja Eiropas Kopienų Tiesa nolēmumā Meca-Medina lietā⁸. Tiesa izskaidroja ES tiesību aktu ietekmi uz sporta noteikumiem. Tā atcēla jēdzienu "noteikumi, kas attiecas vienīgi uz sportu" kā nesaderīgu ar jautājumu par ES konkurences noteikumu piemērojamību sporta jomā.

Tiesa atzina to, ka ir jāņem vērā sporta savdabība attiecībā uz konkurences ierobežošanu tādā nozīmē, kā ierobežojoša ietekme ir neatņemama sporta sacensību rīkošanas un atbilstīgas norises sastāvdaļa un tā nepārkāpj ES konkurences noteikumus, ja šī ietekme ir samērīga ar likumīgām un īstenām

sporta interesēm. No nepieciešamības pārbaudīt proporcionalitāti izriet nepieciešamība ņemt vērā katra atsevišķa gadījuma īpatnības. Nav pieļaujama vispārēju pamatnostādņu izstrāde attiecībā uz konkurences tiesību piemērošanu sporta jomā.

4.2 Brīva pārvietošanās un valsts piederība

Sporta un sacensību rīkošana valsts līmenī ir vēsturisks un kultūras pamats Eiropas pieejai sportam, un tas atbilst Eiropas pilsoņu vēlmēm. Ir jāatbalsta valstsvienības, jo tām ir liela nozīme ne tikai identitātes, bet arī solidaritātes nodrošināšanai tautas sportā.

Diskriminācija valsts piederības dēļ ir aizliegta ar Līgumiem, kas ES pilsoņiem paredz tiesības brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā. Līgumu mērķis ir apkarot diskrimināciju valsts piederības dēļ dalībvalstu strādājošo vidū nodarbinātības, atalgojuma un citu darba un nodarbinātības apstākļu ziņā. Šie paši aizliegumi attiecas uz diskrimināciju valsts piederības dēļ pakalpojumu sniegšanas jomā. Turklāt dalība sporta klubos un piedalīšanās sacensībās ir būtiski faktori, lai veicinātu rezidentu integrāciju uzņēmējā valstī.

Vienāda attieksme arī attiecas uz to valstu pilsoņiem, kas ar ES ir parakstījušas nolīgumus ar nediskriminācijas klauzulām un kas ir nodarbināti dalībvalstu teritorijā.

⁸ Lieta Nr. C-519/04P, Meca Medina v. Commission, ECR 2006, I-6991. Lai iegūtu papildu informāciju, skatīt Komisijas dienestu darba dokumentu.



(39) Komisija aicina dalībvalstis un sporta organizācijas risināt problēmas, kas ir saistītas ar diskrimināciju valsts piederības dēļ visos sporta veidos. Tā apkaros diskrimināciju sportā politiskā dialogā ar dalībvalstīm, ieteikumos, strukturētā dialogā ar sporta jomā ieinteresētajām personām un attiecīgajos gadījumos – pārkāpumu procedūrās.

Komisija atkārtoti apliecina, ka daļēji un samērīgi ierobežojumi (atbilstoši ES Līguma noteikumiem par brīvu pārvietošanos un Eiropas Kopienu Tiesas spriedumiem) attiecībā uz brīvas pārvietošanās principu ir pieņemami šādos gadījumos:

- attiecībā uz tiesībām izvēlēties sportistus, kuriem ir attiecīgas valsts pilsonība, valstsvienību sacīkstēm;
- attiecībā uz vajadzību ierobežot sacensību dalībnieku skaitu;
- attiecībā uz termiņu noteikšanu spēlētāju pārejai komandu sporta veidos.

(40) Attiecībā uz trešo valstu pilsoņu piekļuvi individuālām sacensībām Komisija plāno uzsākt pētījumu, kurā analizēs visus aspektus saistībā ar šo sarežģīto jautājumu.

4.3 Sportistu pārejas

Ja nepastāvētu sportistu pārejas noteikumi, varētu tikt apdraudēta sporta sacensību integritāte, klubiem uzaicinot spēlētājus attiecīgās sezonas laikā, lai pārspētu konkurentus. Vienlaikus jebkurā noteikumā, kas attiecas uz spēlētāju pāreju, jāievēro ES tiesību akti (konkurences noteikumi un noteikumi par brīvu darba spēka apriti).

Šajā kontekstā 2001. gadā futbola iestādes saistībā ar lietu attiecībā uz iespējamiem EK konkurences tiesību pārkāpumiem pēc apspriedes ar Komisiju pārstrādāja FIFA noteikumus par starptautiskām spēlētāju pārejām futbolā un, ievērojot klubu izdevumus, kas saistīti ar treniņiem, ieviesa spēlētāju pārejas periodus, reglamentēja jaunu spēlētāju skolas izglītību un nodrošināja nacionālo tiesu pieejamību.

Komisija uzskata, ka šāda sistēma ir paraugprakses piemērs, kas nodrošina līdzsvaru starp konkurējošiem klubiem, ņemot vērā ES tiesību aktu prasības.

Spēlētāju pāreja rada šaubas par to naudas plūsmu likumību, kas ar to saistītas. Informācijas un kontroles sistēma varētu būt efektīvs risinājums, lai uzlabotu ar spēlētāju pāreju saistīto naudas plūsmu pārredzamību. Komisija uzskata, ka šādā sistēmā jāiekļauj vienīgi kontroles funkcijas, turpretim finanšu darījumiem jānotiek tieši starp iesaistītajām pusēm. Atkarībā no sporta veida šo sistēmu varētu uzturēt attiecīgā Eiropas sporta organizācija vai arī to varētu iekļaut dalībvalstu informācijas un kontroles sistēmās.

4.4 Spēlētāju aģenti

Attīstoties īstenam Eiropas spēlētāju tirgum un spēlētāju honorāru pieauguma dēļ dažos sporta veidos sporta aģentu darbība ir kļuvusi ievērojami intensīvāka. Ņemot vērā arvien sarežģītāku tiesisko vidi, daudzi spēlētāji (arī sporta klubi) izmanto aģentu pakalpojumus, lai vienotos par nosacījumiem un parakstītu līgumus.

Ir ziņas par sliktas prakses piemēriem dažu aģentu darbībā, kā rezultāts ir korupcija, naudas atmazgāšana un jauno spēlētāju ekspluatācija. Šī prakse kavē sporta attīstību kopumā un izraisa nopietnas pārvaldības problēmas. Tāpēc ir jāaizsargā spēlētāju, īpaši nepilngadīgu sportistu, drošība un veselība un ir jāapkaroz noziedzīgās darbības.

Noteikumi, kas attiecas uz aģentiem, dažādās dalībvalstīs atšķiras. Dažas dalībvalstis ir ieviesušas konkrētus tiesību aktus attiecībā uz spēlētāju aģentiem, savukārt citās dalībvalstīs piemēro vispārīgus tiesību aktus, kas attiecas uz nodarbinātības aģentūrām, bet ar atsauci uz spēlētāju aģentiem. Turklāt dažas starptautiskās federācijas (FIFA, FIBA) ir ieviesušas pašu noteikumus.



Šo iemeslu dēļ ES tika vairākkārt aicināta reglamentēt spēlētāju aģentu darbību ar ES likumdošanas iniciatīvu.

(41) Komisija veiks ietekmes novērtējumu, lai sniegtu skaidru pārskatu par sporta aģentu darbību Eiropas Savienībā un novērtējumu attiecībā uz to, vai šajā jomā ir vajadzīgi pasākumi ES līmenī; turklāt tiks analizētas dažādas iespējas.

4.5 Nepilngadīgo aizsardzība

Arvien turpinās jaunu spēlētāju ekspluatācija. Visnopietnākā problēma skar bērnus, kas nav izvēlēti sacensībām un tikuši pamesti svešā valstī. Tādā veidā šie bērni ir pakļauti nelikumīgām darbībām, kas veicina to turpmāku ekspluatāciju. Lai gan vairumā gadījumu uz šo parādību neattiecas cilvēku tirdzniecības juridiskā definīcija, šī parādība ir nepieņemama, ņemot vērā pamattiesības, ko atzinušas ES dalībvalstis, un tā ir pretrunā sporta vērtībām. Attiecībā uz nepavadītiem nepilngadīgajiem ir stingri jāpiemēro dalībvalstu tiesību aktos imigrācijas jomā paredzētie aizsardzības pasākumi. Turklāt ir jāapkaro seksuāla vardarbība un uzmākšanās nepilngadīgajiem.

(42) Komisija turpinās uzraudzīt ES tiesību aktu piemērošanu, īpaši direktīvas par jauniešu darba aizsardzību. Nesen Komisija nesēn uzsāka pētījumu par bērnu nodarbinātību kā papildinājumu direktīvas īstenošanas uzraudzībai. Šis pētījums attieksies arī uz jautājumu par jauniem spēlētājiem, kurš ir direktīvas darbības jomā.

(43) Komisija ierosinās dalībvalstīm un sporta organizācijām sadarboties jauniešu morālās un fiziskās integritātes aizsardzības jomā ar tādiem līdzekļiem kā informācijas izplatīšana par spēkā esošajiem tiesību aktiem, obligātu standartu izstrāde un paraugprakses apmaiņa.

4.6 Korupcija, naudas atmazgāšana un citi finanšu noziegumu veidi

Korupcija, naudas atmazgāšana un citi finanšu noziegumu veidi ietekmē sportu vietējā, valstu un starptautiskajā līmenī. Ņemot vērā augstu sporta internacionalizācijas pakāpi, korupcijai sporta nozarē bieži vien ir pārrobežu iezīmes. Korupcijas problēmas, kam ir Eiropas dimensija, jārisina Eiropas līmenī. Arī sporta nozarē ir efektīvi jāpiemēro mehānismi naudas atmazgāšanas apkarošanai.

(44) Komisija atbalstīs partnerību starp publisko un privāto sektoru, sporta nozares interešu aizstāvjus un korupcijas novēršanas iestādes, kas apzina korupcijai pakļautākos posmus sporta nozarē un sniedz palīdzību efektīvu preventīvu un represīvu stratēģiju izstrādē korupcijas apkarošanai.

(45) Komisija turpinās uzraudzīt ES tiesību aktu piemērošanu naudas atmazgāšanas apkarošanas jomā dalībvalstīs attiecībā uz sporta nozari.

4.7 Klubu licencēšanas sistēmas

Komisija atzīst to, ka stingra licencēšanas sistēma attiecībā uz profesionāliem klubiem Eiropas un valstu līmenī ir lietderīgs instruments, lai veicinātu labu sporta pārvaldību. Kopumā licencēšanas sistēmu mērķis ir nodrošināt, lai visi klubi ievērotu tos pašus pamatnoteikumus attiecībā uz finanšu pārvaldību un pārredzamību, tomēr tajās var būt iekļauti noteikumi par diskrimināciju, vardarbību, nepilngadīgo aizsardzību un apmācībām. Šādām sistēmām jābūt saderīgām ar konkurences un iekšējā tirgus noteikumiem, un saistībā ar sporta pasākumu rīkošanu tās nedrīkst pārsniegt to, kas vajadzīgs likumīga mērķa sasniegšanai.

Centieni jākoncentrē uz licencēšanas sistēmu ieviešanu un pakāpenisku nostiprināšanu. Futbolā, kur licencēšanas sistēmas drīzumā būs obligātas visiem klubiem, kas piedalās Eiropas līmeņa sacīkstēs, būs jākoncentrējas uz licencēšanas sistēmu izmantošanas veicināšanu valstu līmenī.

(46) Komisija rosinās dialogu ar sporta organizācijām, lai sekmētu pašpārvaldes licencēšanas sistēmu ieviešanu un stiprināšanu.

(47) Sākot ar futbolu, Komisija plāno organizēt konferenci par licencēšanas sistēmām un paraugpraksi šajā jomā, piedaloties UEFA, EPFL, Fifpro, valstu asociāciju un valstu līgu pārstāvjiem.

4.8 Plašsaziņas līdzekļi

Jautājumi saistībā ar attiecībām starp sporta nozari un sporta medijiem (īpaši televīziju) ir ieguvuši izšķirīgu nozīmi, jo translācijas tiesības ir galvenais profesionālā sporta ienākumu avots Eiropā. Un otrādi, sporta plašsaziņas tiesības ir izšķirīgs satura avots daudziem plašsaziņas uzņēmumiem.

Sports ir bijis virzošais spēks jaunu plašsaziņas līdzekļu un interaktīvas televīzijas pakalpojumu attīstībai. Komisija turpinās atbalstīt tiesības uz

informāciju un pilsoņu plašu piekļuvi to sporta pasākumu pārraidēm, kas izraisa lielu interesi vai kam ir liela nozīme sabiedrībā.

Piemērojot EK Līguma konkurences noteikumus sporta pasākumu plašsaziņas tiesību pārdošanai, ņem vērā vairākas īpatnības šajā jomā. Dažkārt sporta asociācijas klubu uzdevumā kolektīvi pārdod sporta plašsaziņas tiesības (atšķirībā no gadījumiem, kad klubi pārdod tiesības individuāli). Lai gan plašsaziņas tiesību kolektīva pārdošana izraisa jautājumus konkurences jomā, Komisija ar zināmiem nosacījumiem ir apstiprinājusi šo praksi. Kolektīva pārdošana var būt svarīga ienākumu sadalē, sekmējot lielāku solidaritāti sportā.

Komisija atzīst vienlīdzīgas ienākumu sadales svarīgumu starp klubiem (arī mazākajiem), kā arī starp amatieru un profesionālo sportu.

(48) Komisija iesaka sporta organizācijām pievērst pienācīgu uzmanību solidaritātes mehānismu izstrādei un darbībai. Sporta plašsaziņas tiesību jomā šādi mehānismi var būt kolektīva plašsaziņas tiesību pārdošana vai individuāla pārdošanas sistēma, abos gadījumos īstenojot iedarbīgu solidaritātes mehānismu.



5. Turpmākie pasākumi

Komisija veiks turpmākus pasākumus attiecībā uz Baltajā grāmatā izklāstītajām iniciatīvām, īstenojot strukturētu dialogu ar sporta jomā ieinteresētajām personām, sadarbojoties ar dalībvalstīm un veicinot sociālo dialogu sporta jomā.

5.1 Strukturēts dialogs

Eiropas sportu raksturo virkne sarežģītu un daudzveidīgu struktūru, kurām ir dažāds juridiskais statuss un autonomijas līmenis dalībvalstīs. Atšķirībā no citām nozarēm un organizēta sporta savdabības dēļ Eiropas sporta struktūras parasti ir mazāk attīstītas nekā sporta struktūras valstu un starptautiskajā līmenī. Turklāt Eiropas sports parasti ir organizēts kontinenta mērogā, nevis ES līmenī.

Ieinteresētās personas ir vienprātis, ka Komisija var ievērojami sekmēt Eiropas debates par sportu, radot pamatu dialogam ar sporta jomā ieinteresētajām personām. Saskaņā ar Līgumiem plašas apspriedes ar ieinteresētajām personām ir viens no Komisijas pienākumiem.

Ņemot vērā sarežģīto un daudzveidīgo sporta kultūru Eiropā, Komisija plāno iesaistīt strukturētā dialogā šādas ieinteresētās personas:

- Eiropas sporta federācijas;
- Eiropas sporta jumta organizācijas, īpaši Eiropas olimpisko komiteju (EOK), Eiropas paralimpisko komiteju (EPK) un Eiropas nevalstiskās organizācijas;
- valstu sporta jumta organizācijas un valstu olimpiskās un paralimpiskās komitejas;
- citas sporta jomā ieinteresētās personas, tostarp sociālos partnerus;
- citas Eiropas un starptautiskās organizācijas, īpaši Eiropas sporta struktūru padomi un ANO struktūras, piemēram, UNESCO un Pasaules veselības organizāciju.

(49) Komisija plāno organizēt strukturētu dialogu šādā veidā:

- **ES Sporta forums – ikgadēja visu ieinteresēto personu tikšanās;**
- **tematiskās diskusijas, piedaloties ierobežotam dalībnieku skaitam.**

(50) Komisija plāno sekmēt Eiropas identitāti sporta pasākumos. Tā atbalsta turpmāku Eiropas sporta galvaspilsētu iniciatīvas izvēšanu.

5.2 Sadarbība ar dalībvalstīm

Sadarbība starp dalībvalstīm sporta jomā ES līmenī norit neoficiālās ministru sanāksmēs, kā arī administratīvā līmenī sporta struktūru vadītāju sanāksmēs. ES sporta ministri 2004. gadā pieņēma uzlabotu darba kārtību, lai formulētu prioritātes dalībvalstu diskusijās par sportu.

(51) Lai risinātu jautājumus, kas minēti Baltajā grāmatā, Komisija ierosina nostiprināt pašreizējo sadarbību starp dalībvalstīm un Komisiju.

Pamatojoties uz Komisijas priekšlikumu, dalībvalstis var stiprināt uzlabotās darba kārtības mehānismus, piemēram:

- kopā formulēt prioritātes sadarbībai sporta politikā;
- regulāri ziņot par sasniegumiem ES sporta ministriem.

Ciešāka sadarbība prasīs regulāras sporta ministru un sporta struktūru vadītāju sanāksmes katras prezidentūras laikā, kas ir jāņem vērā nākamajām 18 mēnešu prezidentūrām.

(52) Komisija ziņos par rīcības plāna "Pjērs de Kubertēns" īstenošanu ar uzlabotās darba kārtības mehānismu.

5.3 Sociālais dialogs

Ņemot vērā arvien lielāku problēmu skaitu sporta pārvaldības jomā, sociālais dialogs Eiropas līmenī var veicināt kopēju darba devēju un sportistu problēmu risināšanu, tostarp nolīgumus par darba attiecībām un darba apstākļiem nozarē saskaņā ar EK Līguma noteikumiem.

Komisija ir atbalstījusi projektus sociālā dialoga konsolidācijai sporta nozarē kopumā, kā arī atsevišķi futbolā. Šie projekti ir radījuši pamatu Eiropas līmeņa sociālajam dialogam un sporta organizāciju konsolidācijai Eiropā. Komisija pēc kopēja sociālo partneru lūguma var izveidot nozaru sociālā dialoga komiteju. Komisija uzskata, ka Eiropas sociālais dialogs sporta nozarē vai apakšnozarēs (piemēram, futbolā) ir instruments,

ar ko sociālie partneri var veicināt darba attiecību un darba apstākļu aktīvu un demokrātisku uzlabošanu. Šajā jomā sociālā dialogā ir iespējams izstrādāt kopīgu rīcības kodeksu vai hartu, ar ko var risināt jautājumus, kas saistīti ar apmācībām, darba apstākļiem un jauniešu aizsardzību.

(53) Komisija veicina un atbalsta visus centienus, kas vērsti uz Eiropas sociālā dialoga komitejas izveidi sporta nozarē. Tā turpinās atbalstīt darba devējus un darba ņēmējus un iesaistīsies atklātā dialogā par šo jautājumu ar sporta organizācijām.

Atbalstu, ko sniedz dalībvalstis sociālo partneru resursu palielināšanai un kopīgām darbībām no Eiropas Sociālā fonda līdzekļiem konverģences reģionos, jāizmanto arī sociālo partneru resursu palielināšanai sporta jomā.



6. Secinājumi

Baltajā grāmatā ir iekļauti vairāki pasākumi, ko īstēnos vai atbalstīs Komisija. Šo pasākumu kopums veido rīcības plānu "Pjērs de Kubertēns", ko nākamajos gados izmantos kā ceļvedi Komisijas pasākumos, kas attiecas uz sportu.

Baltajā grāmatā pilnībā izmanto pašreizējās Līgumos paredzētās iespējas. Eiropadome 2007. gada jūnijā ir pilnvarojusi organizēt starpvaldību konferenci, kurā izstrādās Līguma noteikumus sporta jomā. Vajadzības gadījumā Komisija var atkārtoti izskatīt šo jautājumu un formulēt turpmākus pasākumus jaunu Līguma noteikumu kontekstā.



Eiropas Komisija

Baltā grāmata par sportu

Luksemburga: Eiropas Kopienu Oficiālo publikāciju birojs

2007—40 lpp.—21,0 × 29,7 cm

ISBN 978-92-79-06556-9

KĀ SAŅEMT ES PUBLIKĀCIJAS?

Publikācijas, ko pārdošanai sagatavojis Publikāciju birojs, ir pieejamas

ES virtuālajā grāmatnīcā

EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>),

kur tās iespējams pasūtīt jūsu izvēlētajā tirdzniecības birojā.

Jūs varat arī saņemt sarakstu, kurā apkopoti mūsu tirdzniecības tīklā

iesaistītie aģenti visā pasaulē, nosūtot pieprasījumu

pa faksu (352) 2929 42758.



NC7807315LVC

Papildu informācija pieejama:

Eiropas Komisijā
Izglītības un kultūras ģenerāldirektorātā

Rue de la Loi, 200/Wetstraat, 200
B-1049 Bruxelles/Brussel
32 – (0)2 299 11 11
32 – (0)2 295 57 19

Sporta un Eiropas Savienības tīmekļa vietne:
http://ec.europa.eu/sport/index_en.html

MĒS KOPĀ
KOPŠ 1957. GADA



Publikāciju birojs
Publications.europa.eu

ISBN 978-92-79-06556-9



9 789279 065569